

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

השבת אבידה – דיון משפטי בשלש ערכאות ד"ר מרים וייטמן

שמות פרק כ"ג פסוק ד

כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֲיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תַּעַה הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵנּוּ לוֹ.

דברים פרק כ"ב פסוקים א-ג

לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אַחִיךָ אוֹ אֶת שִׂי נִדְחִים וְהִתְעַלְמָתָ מֵהֶם הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם לְאַחִיךָ.

וְאִם לֹא קָרוב אַחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יָדַעְתָּ וְאַסְפָּתוֹ אֶל תוֹךְ בֵּיתְךָ וְהָיָה עִמָּךְ עַד דִּרְשׁ אַחִיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבֵּתוֹ לוֹ.

וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֹדֶת אַחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבֵד מִמֶּנּוּ וּמִצִּאֲתָהּ לֹא תוֹכֵל לְהִתְעַלֵּם.

משנה בבא מציעא א, א

שְׁנַיִם אוֹחֲזִים בְּטִלִית,

זֶה אוֹמֵר "אֲנִי מִצְאָתִיהָ",

וְזֶה אוֹמֵר "אֲנִי מִצְאָתִיהָ"...

יִחְלְקוּ.

משנה בבא מציעא ב, א

אֵלּוּ מִצִּאוֹת שָׁלוֹ, וְאֵלּוּ חֵיב לְהַכְרִיז...
משנה בבא מציעא ב, ט

הַחֲזִירָה וּבִרְחָה, הַחֲזִירָה וּבִרְחָה,

אֶפְלוֹ אֲרֻבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים,

חֵיב לְהַחֲזִירָה, שְׁנֶאָמַר:

"הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם".

חוק השבת אבידה במדינת ישראל (קטעים)

המוצא אבידה ונוטלה... חייב להשיבה לבעלה או להודיע עליה בהקדם למשטרה.

לא נתגלה בעל האבידה תוך ארבעה חדשים, יראו כאילו התייאש ממנה והמוצא יהיה לבעל האבידה; התקופה האמורה תתחיל מהיום שהודיע למשטרה על האבידה.

המוצא אבידה ברשותו של אדם אחר חייב להודיע עליה לבעל הרשות ולמסרה לו לפי דרישתו; קיבל בעל הרשות את האבידה לידו, יראו אותו כמוצא.

גמרא בבא מציעא ל"א ע"א

ראה מים ששוטפין ובאים, הרי זה גודר בפניהם. אמר רבא: לכל אבידת אחיך – לרבות אבידת קרקע.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

גמרא בבא קמא פ"א ע"ב

הרואה חבירו תועה בין הכרמים - מפסיג חותך את הזמורות ועולה מפסיג ויורד, עד שמעלהו לעיר או לדרך... דאורייתא הוא, דתניא: 'השבת גופו מניין? ת"ל והשבותו'.

אור החיים, דברים כ"ב, א

"כי תראה את שור" אלה הם בני אדם... והם צאן קדשים, ולזה קראם שור ושה... ואומרו "נדחים"... שהעובר פי ה' יקרא נדח. ויצו ה' לבל יתעלם אלא ישיבם... "ואם לא קרוב אחיך וגו'... ולא ידעתו", שנסתם הקץ ואין יודע מתי קץ הפלאות, וזה יסובב הרחקת הלבבות מהאמונה, ונטויי רגל כאשר עינינו רואות בדורות הללו. עם כל זה יצו ה' ואספתו אל תוך ביתך, זה בית המדרש, וילמדהו אורחות חיים ודרך ישכון אור, לבל יטה מני אורח.

חפץ חיים על התורה, שמות כ"ג, ד

אם חסה התורה כל כך על ממונו של ישראל, אפילו על חמורו או שיו שתעה והרחיק מן הדרך והחובה על כל אחד להטותו הדרך, כל שכן שצריך לרחם על הנפש הישראלית שתועה מן הדרך אפילו אם יצטרך עמל רב להשיבה.